

Rättvis handel

**- En rörelse inom
samhällsentreprenörskap?**

Vad är rättvis handel?

- En rörelse: Producenter, importörer, butiker och konsumenter i samarbete.
- Få mellanhänder, en transparent produktionskedja.
- Förenande vision: Att förändra hur världshandeln fungerar. Förbättra villkoren för producenter och anställda i producentländer.

Foto: Fairtrade

- Jag har odlat sockerrör sedan 1999, och i början var det väldigt tungt. Vi fick nästan inga pengar för vårt arbete, och husen i byarna där odlarna bodde var väldigt dåliga. Tack vare Fairtrade har vi fått tillgång till en internationell marknad, och vi får mer pengar för vår skörd.

Christoffer Makasa, odlare i Malawi - <http://www.fairtrade.se/cldoc/954.htm>

Rättvis handel som samhällsentreprenörskap?

- **Utmanandet av världshandeln – en sammanhållande idé**

"Again, producers within fair trade and organic products are exploring whether there is space for certain production methods within the contemporary economy. As such, they are very much acting like scientists: Using the economy as a laboratory, testing whether a certain mode of doing things "works" on the market or not."

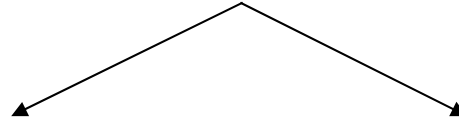
(s 35 i "What happens next? An appendix on fashion stewardship and social entrepreneurship", von Busch & Palmås 2010)

- **Skala, samarbete och initiativkraft**

- Länkar samman många små initiativ genom etablering av nya strukturer - lokalt och internationellt.
- Över sektorsgränser. Samarbeten med det offentliga – och med multinationella företag.
- Överlappande roller. Företagare och aktivister.

- **Exemplets kraft – möjligheten till imitation**

Två vägar – rättvist handlade varor kan vara:

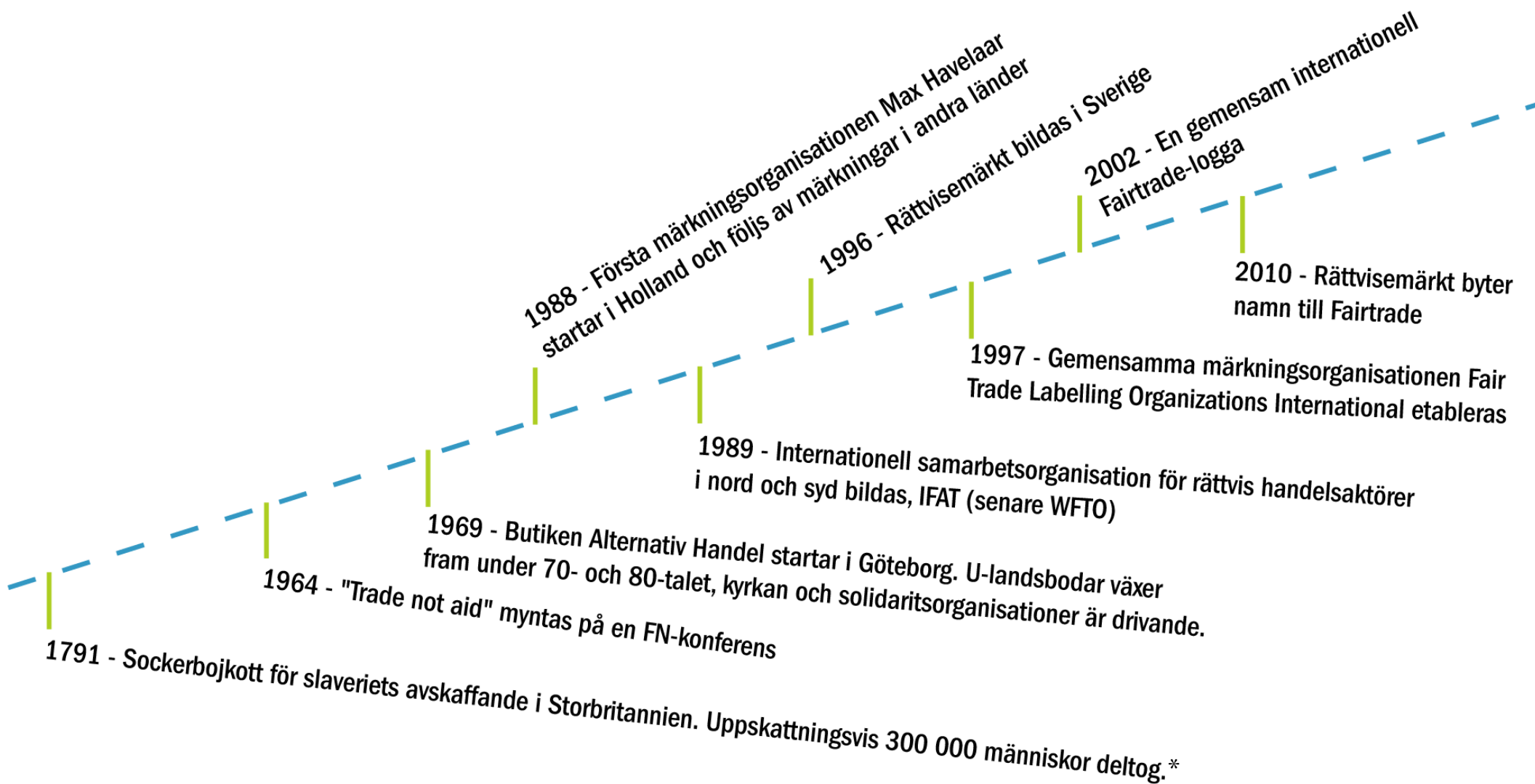
Certifierade av Fairtrade,
internationell certifiering
www.fairtrade.net

Från en producent
som följer World Fair Trade
Organization:s kriterier för
Rättvis Handel
www.wfto.com

- Ett tredje ben: Etisk handel – organisationer som bedriver påverkansarbete mot den konventionella handeln för ökat etiskt och miljömässigt ansvarstagande

Historisk blick

Genomslag i Sverige

- Ökande medveten konsumtion
- Politiskt genomslag. 37 Fairtrade Cities idag.
2 oktober: "Gotland blir Fairtrade Island"
Många fler kommuner är intresserade.
- Etisk offentlig upphandling idag en etablerad idé
- 84 % känner till Fairtrade (Rättvisemärkt).
Försäljningen ökar.
- Världsbutikerna har fått konkurrens senaste 10 åren:
 - Stort och ökande sortiment i vanliga mataffärer
 - Fler butiker med fokus på hållbarhet/etik öppnas

Två F för rörelsen: Försäljning och folkbildning

- Försäljning – den kommersiella delen
 - Ökad samordning. Gemensamma kriterier, logga, organisering internationellt för kunskaps- och erfarenhetsutbyte.
 - Via den vanliga handeln och egen försäljning i specialbutiker.
 - Producenternas berättelser viktig del av kommunikationen.
- Folkbildning – medvetandegörande.

Kritik av världshandeln. Ett fokus på organisering.
Olika verktyg: Folkhögskolekurser, ambassadörer, filmer, evenemang, kampanjveckor, hemsidor, medlemsorganisationers arbete internt.

Chuck D stödjer Oxfam-kampanj. Foto: Oxfam

Kritiska dimensioner

- Kritik mot mindre producenters möjligheter att komma in i systemet.
- Kan man spela på marknaden och samtidigt förändra den? Eller blir initiativen en del av en struktur som konserverar sociala och ekonomiska förhållanden?
- Multinationella företag som etablerar sig inom rättvis handel – vad skapar det för spänningar?
Exempel: "Does Kraft's Takeover Mean the End of Cadbury's Fair Trade Policies?" - [länk bloggpost](#)

Tips/aktuellt

- [Fair Trade Forum](#), Örebro 15-16 oktober
- Kampanjveckorna Fairtrade Fokus - [länk](#)
- Nätverket Rättvis Handel - rattvishandel.net
- Ny europeisk kampanj "Rights for people, rules for business" - [länk för att läsa mer](#)